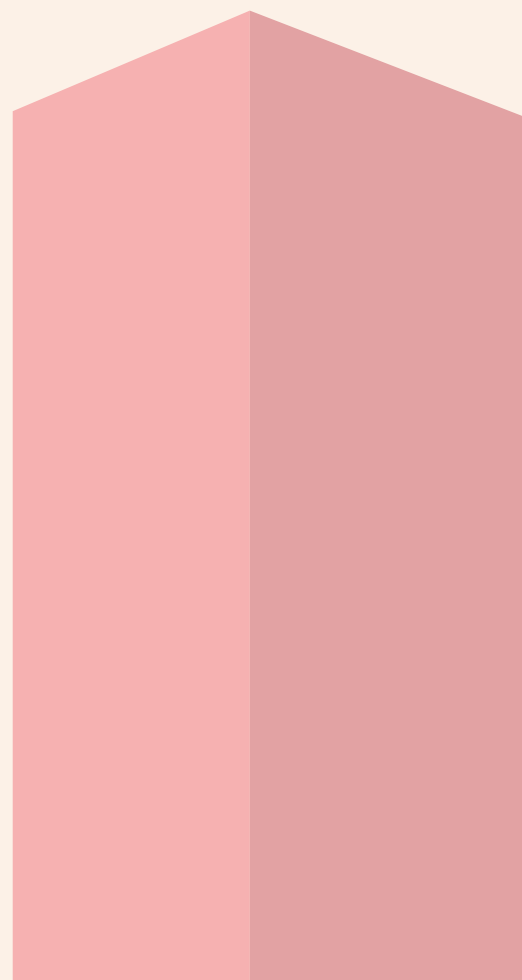

Flyttrappport 2024

Omedvetna val bakom ökade tjänstepensionsflyttar

Innehåll

Sidan

Inledning	3
Bakgrund	4
Trenden: Ökade flyttar och större kapital	5
Flytten är inte gratis	7
Flytt av hela eller delar av kapitalet	8
Två olika erbjudanden	9
Olika avgifter för olika erbjudanden	10
Flytträtt inom kommun och region	12
Drivkrafter till flytt	14
Sammanfattning	19

Inledning

Det finns många valmöjligheter i pensionssystemet. De viktigaste valen är de livsval som påverkar människors förvärvsinkomster och därmed hur mycket pension de tjänar in. Dessutom kan människor göra en mängd val inom pensionssystemet som gäller fördelning, placering och uttag av den intjänade pensionen. Olika val kan göras för olika delar av pensionen. De många valen kan vara svåra för enskilda pensionssparare att överblicka.

Pensionssparare har ofta begränsade kunskaper om pensionssystemet och om sin intjänade pension. I synnerhet yngre personer har ofta ett svagt engagemang i pensionsfrågor. Många har också bristfällig finansiell förmåga, vilket kan leda till sämre pensionsval.

Den kunskap som finns om hur människor faktiskt agerar tyder på att många inte tänker på pensionen när de gör viktiga livsval som påverkar deras framtida inkomster. Många gör också passiva val, oinformerade val och ibland irrationella val inom pensionssystemet¹.

Detta gäller även flytträtten där en flytt av tjänstepensionskapital kan innebära konsekvenser i form av ökad risk eller högre avgifter, utan att individen är medveten om detta. Därför är det viktigt att aktörerna i branschen bidrar i högre grad till ökade kunskaper och gör informationen tillgänglig. Kunskap och information är ett effektivt vaccin mot dåliga val. Den här rapporten syftar till att belysa det.

Tjänstepensionsmarknaden har förändrats sedan införandet av flytträtten. Idag konkurrerar banker och försäkringsbolag om individernas pensionspengar och både antalet flyttar och storleken på det flyttade kapitalet ökar. Med ett ökat inflöde av premier, inte minst genom avtalet AKAP-KR för anställda i kommuner och regioner, har incitamenten att locka över tjänstepensionskunder blivit starkare. För individen innebär flytträtten en möjlighet till ökat inflytande över sin tjänstepension. Samtidigt finns en inbyggd förväntan om att individen har tillräckliga kunskaper för att göra medvetna val där mycket kan stå på spel.

Tjänstepensionen är en så kallad "lågintresseprodukt", där många har dåliga kunskaper om hur den fungerar. Det är sällan individen själv som initierar en flytt utan det är snarare marknadsaktörer som bearbetar dem, vilket är en indikation på att det är andra drivkrafter än individens egna som styr.² Hur kan vi försäkra oss om att individen har tillräckligt med information för att göra ett genomtänkt och medvetet val kring sin tjänstepension när hen plötsligt står inför ett val, kanske i ett helt annat ärende hos banken? Detta är en viktig fråga för att säkerställa att valen alltid är medvetna och sker i individens intresse.

Flytträtten är en möjlighet för dem som har tillräckligt med kunskaper och information för att värdera sina alternativ. Men för att flytträtten inte ska orsaka ogenomtänkta val som senare ångras är det viktigt med tydlig och tillgänglig information, men även att aktörer inte behandlar tjänstepensioner som delar i andra erbjudanden. En flytt ska alltid vara medveten och ske utifrån individens behov och önskemål.

¹ ISF Rapport 2023:12 "Att ta ansvar för sin pension"

² KPAs undersökning Varför flytta – rapport maj 2024

”Omedvetna val kan leda till önskad risk”

KPA Pension är förvalsbolaget för anställda inom kommun och region. Tjänstepensionen placeras i en traditionell försäkring med garanti, om individen inte väljer något annat. Därför är det inte anmärkningsvärt att andelen som flyttar ut är högre än andelen som flyttar in. Däremot är det allvarligt om de som väljer att flytta gör det på fel grunder. I denna rapport tittar vi närmare på flyttmarknaden för premiebestämda tjänstepensioner och de drivkrafter som ligger bakom de ökande flyttarna.

Bakgrund

Rätten att flytta pensionsförsäkringar infördes 2007 och avsåg flytt av privata och individuella tjänstepensionsförsäkringar. Samma år blev det också möjligt att flytta inom ITP, kollektivavtalad tjänstepension för privatanställda tjänstemän och två år senare 2009, infördes flytträtten för de privatanställda arbetarna, Avtalspension SAF-LO. Den offentliga sidan följde efter och 2014 blev det möjligt för anställda inom kommun och region att flytta kapital. Slutligen år 2016 fick även statligt anställda, PA16, samma möjligheter.

En bidragande orsak till att flyttmöjligheten blev attraktiv för försäkringsgivarna var att flytträttens införande skedde under finanskrisen 2007–2010, då intresset för investeringar i värdepapper sjönk. Att flytta redan intjänat tjänstepensionskapital som ändå inte gick att ta ut blev då mer attraktivt trots att det oftast handlade om mindre summor. Men genom att driva många flyttar kunde det i slutändan handla om stora kapital.

Flytträtten har nu funnits i snart två decennier och aktörerna har provat olika sätt att bearbeta marknaden och lärt sig hur det kan göras på ett kostnadseffektivt sätt. Färsk statistik från Svensk Försäkring visar att 92 miljarder kronor av det flyttbara försäkringskapitalet flyttats under de fyra senaste kvartalen.³

De stora aktörerna på flyttmarknaden är framför allt storbanker och försäkringsbolag, det vill säga aktörer som har andra produkter än tjänstepension i sitt erbjudande. De har lagt till flytt av tjänstepensionskapital i sitt utbud och de saluför det via befintliga kundkontakter. Anskaffningskostnaden per bearbetad kund blir då lägre och på så sätt kan affären bli lönsam.

Aktörer som inte har ett brett utbud av produkter har från tid till annan lockat flyttkapital genom att erbjuda sig att betala flyttavgiften som individen betalar vid flytten som ett sätt att attrahera nya kunder.

Trenden: Ökade flyttar och större kapital

Under de tio år som det varit flytträtt inom kommun och region har flyttarna ökat. Både i antal ärenden och flyttat kapital. Liksom övriga områden där flytträtt införts är det initialt ett större tryck på marknaden för att komma i gång. Det gäller både individer som velat flytta men inte kunnat och branschaktörer som vill vara tidigt ute för att kunna bearbeta individer med stort kapital.

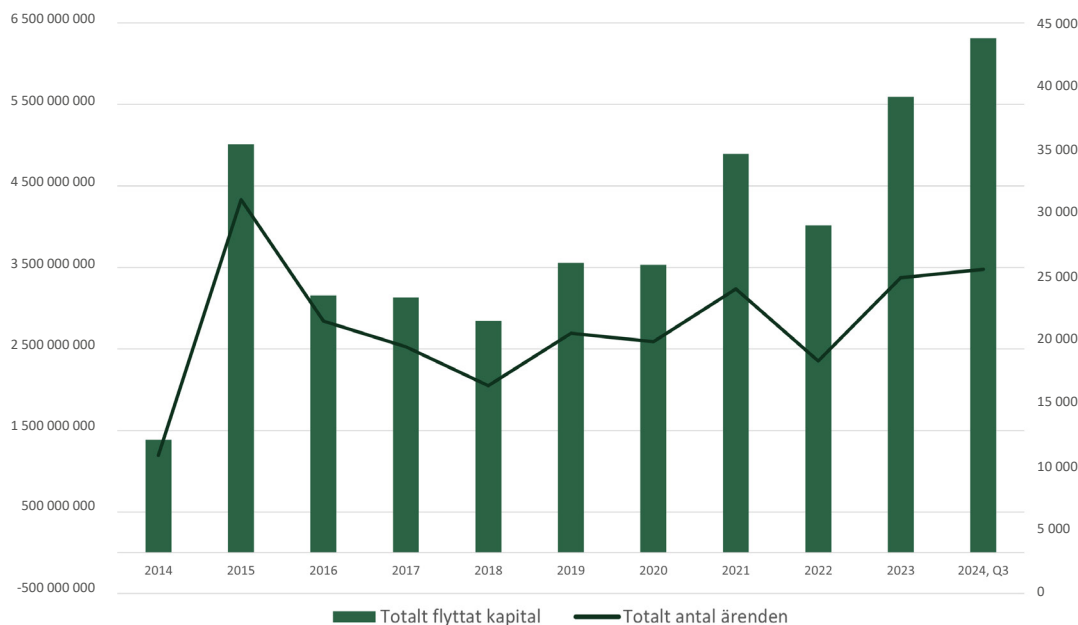
”2024 flyttar en individ
250 000 kronor i snitt”

I grafen på sid 6 visas utvecklingen av antal flyttade ärenden och flyttat kapital som gått genom valcentralerna Pensionsvalet och Valcentralen. Från första januari till och med sista september 2024 har det flyttats cirka 6,3 miljarder⁴ kronor inom kommun- och regionsektorn.

³ Försäkringsmarknaden Kvartal 2, Svensk Försäkring 2024-09-04. Observera att här ingår förutom kollektivavtalad tjänstepension även individuell tjänstepension.

⁴ Källa pensionsvalet.se och valcentralen.se

Ett tecken på att det samlade flyttkapitalet växer för varje år som går är att individernas snittkapital som flyttas har blivit nästan 100 000 kronor högre sedan 2014. 2024 flyttar individerna cirka 250 000 kronor i snitt.

Totalt flyttat kapital och antal ärenden 2014-2024 Q3 inom kommun- och regionsektorn

I grafen ovan⁵ kan vi se en markant ökning av flyttar mellan åren 2022 och 2024. Detta märks inte bara inom den kommunala sektorn, samma trend gäller hela tjänstepensionsmarknaden. Det finns två bidragande anledningar till detta – den senaste ITP-upphandlingen respektive de högre avsättningarna som införts med AKAP-KR.

2023 blev det klart inom den privata sektorn vilka bolag som blev upphandlade för den nya femårsperioden inom ITP. Givet denna information kan vi också se att de bolag som nu är valbara inom ITP bearbetar flyttar och är de som också tar flyttar inom kommun- och regionsektorn. En tänkbar anledning är att det är svårt för försäkringsgivarna att endast bearbeta individer inom ett avtalsområde utan att det spiller över även till andra områden. Exempel på sådana aktörer är Nordea, Swedbank och Länsförsäkringar.

Inom den kommunala sektorn höjdes premien från 4,5 procent till 6 procent och från 30 procent till 31,5 procent på lön över 7,5 inkomstbasbelopp förra året. Utöver detta infördes också möjlighet för vissa personer att få tilläggspremier på lön över 7,5 inkomstbasbelopp. Runt 140 000 personer med förmånsbestämd ålderspension inom KAP-KL fick dessutom möjlighet att välja mellan att stanna i det befintliga avtalet eller byta till det helt premiebestämda avtalet AKAP-KR. Under avtalsperioden ökade trycket på målgruppen från försäkringsbolag och rådgivare vilket resulterade i ett antal flyttar. Det ökade inflödet av premier till avtalsområdet har också gjort det mer intressant för aktörerna på marknaden att bearbeta den med flyttar.

⁵ Källa: pensionsvalet.se och valcentralen.se. Flytträtten började gälla från och med 1 september 2014. Observera att för 2014 finns inte flyttat kapital genom Valcentralen med i sammanställningen.

”Höjda premier eldar på flyttarna”

Jämfört med andra avtalsområden ligger flyttar i kommun- och regionsektorn på en medelnivå. Enligt den affärslogik som finns inom de kollektivavtalade tjänstepensionsområdena har förvalsbolagen en stor del av kapitalet och även en stor andel av individerna inom respektive område. Med andra ord är det också logiskt att det är många flyttar som går från förvalsbolagen. Här finns många individer som inte gjort aktiva val. När de står inför ett val av vem som ska förvalta tjänstepensionen leder det ofta till flytt.

Flytten är inte gratis

Den 1 april 2021 infördes ett avgiftstak på 600 kronor vid flytt av pensionskapital. Beloppet räknas upp med en årlig indexomräkning kopplat till prisbasbeloppet. Avgiftstaket gäller försäkringar som tecknats efter 1 juli 2007 och omfattar privata försäkringar, individuella pensionsförsäkringar samt fond- och depåförsäkringar. Avgiftstaket omfattar inte kollektivavtalad pension och traditionell försäkring. Inom de kollektivavtalade områdena reglerar parterna nivån på flyttavgiften som idag uppgår till mellan 0 och 500 kr.

Det är det avgivande bolaget som tar ut avgiften. Inom den offentliga sektorn får den totala flyttavgiften per flyttillfälle och försäkringsgivare, eller per flyttillfälle och förvaltningsform, får för närvarande högst uppgå till 800 kronor inklusive valcentralens hante-ringsavgift. Valcentralens avgift är i dagsläget 300 kronor. På grund av dessa avgifter är det i vissa fall inte värt att flytta försäkringar med mindre kapital då avgiften äter upp en stor del av det.

”Flyttavgifter kan äta upp små kapital”

Flyttavgiften som dras av kapitalet betalas av individen till det avgivande bolaget (och valcentralen i förekommande fall). Avgiften ska täcka administrativa kostnader för flytten och eventuella anskaffningskostnader. Inga avgifter betalas till det mottagande bolaget.

Flytt av hela eller delar av kapitalet

Inom det statliga avtalsområdet PA16 består den premiebestämda tjänstepensionen av två delar, en valbar del och en del som alltid placeras i en traditionell försäkring som inte kan flyttas.

En liknande uppdelning finns för en del av de privatanställda och kooperativt anställda tjänstemännen, ITP1 och KTP1, där minst hälften, 50 procent, av premien måste placeras i en traditionell försäkring⁶. Denna del går att flytta, men endast till en traditionell försäk-ring hos något av de övriga upphandlade/anslutna bolagen.

”Delad premie ger lägre risk”

I dessa fall blir det svårare att ”samla allt på ett ställe” vilket individer anger som primär anledning till att genomföra en flytt av kapital⁷.

Fördelen för just dessa avtalsområden där inte hela kapitalet kan flyttas är att risken blir lägre i det fall en flytt sker i samband med en börsnedgång.

⁶ En fondförsäkring ger ingen garanti om minsta pensionsutbetalning såsom en traditionell försäkring. För att säkerställa en minsta pension tillåts därför högst halva inbetalningen till tjänstepensionen placeras i en fond-försäkring inom ITP 1. Källa: Avtalat.se

⁷ Källa: KPA Pensions undersökning Varför flytta 2024

Två olika erbjudanden

Inom respektive avtalsområde finns ett urval av bolag att välja mellan. De i sin tur har antingen ett erbjudande med traditionell försäkring och/eller fondförsäkring. Individerna som ska flytta sitt kapital behöver dels vara medvetna om vad de redan har och vad de önskar att flytta till. Dessutom behöver individerna ha en uppfattning om önskad riskprofil.

”Dålig kunskap om skillnaderna mellan traditionell försäkring och fondförsäkring”

En undersökning Pensionsmyndigheten har genomfört visar att många av spararna inte gör ett informerat och medvetet val mellan traditionell försäkring och fondförsäkring. På frågan om spararna valt traditionell försäkring eller fondförsäkring svarar sex av tio antingen fel, minns inte vad de har valt, eller minns inte att de valt överhuvudtaget. Vidare framgår att trygghet och låg risk är de starkaste drivkrafterna till att välja traditionell försäkring, medan möjlighet till högre pension är motivationen till att behålla fondförsäkring.⁸

⁸ Källa: Pensionsmyndighetens rapport Fondförsäkring eller traditionell försäkring, 2024-05-29

”6 av 10 minns inte vilken sparform de valt”

Förutom att erbjudandena har olika egenskaper ser avgifterna olika ut. Avgifter och risk är två viktiga parametrar att ta hänsyn till vid flytt av kapital. Nedan följer en beskrivning av dem.

Traditionell försäkring

- Förvaltning: Försäkringsbolaget ansvarar för förvaltningen av kapitalet. Oftast placeras kapitalet i en mix av räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och alternativa investeringar.
- Risk: Individen är garanterad en viss del av beloppet. Riskerna sprids genom investeringar i flera olika tillgångsslag.
- Avkastning: Avkastningen beror på utvecklingen i investeringarna.

Fondförsäkring

- Förvaltning: Individen väljer själv vilka fonder kapitalet ska placeras i, vilket ger större inflytande över investeringarna.
- Risk: Ingen garanti. Individen står för den finansiella risken som varierar beroende på vilka fonder som väljs.
- Avkastning: Beror på vilka fonder som väljs och marknadens utveckling.

Valet mellan traditionell försäkring och fondförsäkring bör fattas utifrån individens riskbenägenhet och i vilken utsträckning individen själv vill engagera sig. Fondförsäkring kan ge högre förväntad avkastning (om kapitalet placeras i aktiefonder) men kan också variera mer i värde.

Olika avgifter för olika erbjudanden

Kollektivavtalsparterna har genom åren pressat avgifterna för de kollektivavtalade tjänstepensionerna till att idag vara väldigt låga. Generellt sett kan sägas att avgifterna för fondförsäkring är något högre än de för traditionell försäkring. Detta trots att ingen garanti lämnas och att ansvaret vid val av fondförsäkring överläts till individen.

För både fondförsäkring och traditionell försäkring tas det ut en årlig fast avgift samt en rörlig avgift.

Den rörliga avgiften för traditionell försäkring är uppdelad i två delar. Dels är det en rörlig avgift på kapitalet, dels en kostnad för kapitalförvaltningen.

Kapitalförvaltningskostnaden dras inte från försäkringskapitalet och är inte en avgift på samma sätt som den rörliga försäkringsavgiften. Kapitalförvaltningskostnaden är redan avdragen när avkastningsräntan bestäms. Kostnaden täcks genom att individen får en lägre avkastning på sitt kapital. Inom den offentliga sektorn har parterna valt att slå ihop den rörliga försäkringsavgiften med kapitalförvaltningskostnaden till en rörlig avgift som redovisas.

Utöver fast och rörlig avgift erbjuder flera aktörer sedan ett par år tillbaka även en maxavgift eller ett så kallat avgiftstak. Inom den kommunala sektorn finns maxavgift inom traditionell försäkring hos följande försäkringsgivare: Alecta (480 kr), AMF (600 kr) och KPA (300 kr)⁹. Denna information finns i dagsläget inte på valcentralernas informationssidor.

På konsumenternas.se finns en tjänst för att jämföra avgifter med ett så kallat Jämförpris. Jämförpriset visar om ett visst sparalternativ är billigare eller dyrare än andra och hur mycket det kostar totalt i form av avgifter, kostnader och förlorad avkastning från och med nu till dess att all pension är utbetald. Nedan visas ett exempel med jämförpris för en 45-åring med en månadslön om 35 000 kronor som går i pension vid 70 års ålder och får pensionen utbetald livet ut. Individens har ett intjänat kapital på 200 000 kronor inom avtalsområdet.

Valbara sparalternativ	Jämförpris i kronor
KPA Pension traditionell försäkring	22 000 kr
Ickevalsalternativet KPA - traditionell försäkring	22 000 kr
Alecta traditionell försäkring	35 300 kr
AMF traditionell försäkring	43 300 kr
AMF fondförsäkring	78 000 kr
Skandia traditionell försäkring	91 600 kr
KPA Pension SmartPension - fondförsäkring	96 500 kr
Folksam LO Pension fondförsäkring	113 500 kr
Swedbank fondförsäkring	129 800 kr
Handelsbanken fondförsäkring	139 500 kr
Länsförsäkringar fondförsäkring	139 500 kr
SEB fondförsäkring	141 700 kr
Läraryfonder (försäkringsgivare Folksam) - fondförsäkring	156 500 kr
Nordea fondförsäkring	169 100 kr
Futur fondförsäkring	189 800 kr

I bilden ovan blir det tydligt att jämförpriset skiljer sig mycket mellan de olika alternativen. Närmare 170 000 kronors skillnad mellan billigaste och dyraste alternativet. Här spelar avgiftstaket en avgörande roll för att begränsa avgiftsuttaget.

⁹ Källa: Konsumenternas.se

Flytträtt inom kommun och region

Inom kommun- och regionsektorn finns det två valcentraler: Pensionsvalet och Valcentralen. Vilken valcentral individen tillhör beror på vilken valcentral som arbetsgivaren upphandlat för denna tjänst. Valcentralerna har flera olika uppdrag där flytt är en av dem.

”Flytten genomförs hos valcentralerna”

Det är hos en valcentral som flyttprocessen startar. Inom samtliga stora avtalsområden är det valcentralerna som hanterar kapitalflytten även om processen skiljer sig något åt mellan områdena. Nedan presenteras stegen för att genomföra en kapitalflytt inom kommun- och regionsektorn.

1. Individen loggar in på sin valcentral med BankID för att därefter beställa en sammanställning av intjänat kapital inom KAP-KL/AKAP-KR. Frågan skickas till alla försäkringsbolag som är valbara eller har varit valbara. Bolagen ska svara inom 3 bankdagar.
2. Sammanställningen är klar och individen har fått en notifikation om detta och har nu 14 dagar på sig att genomföra flytten. Om inget beslut tas inom 14 dagar efter att förfrågan blivit klar förfaller begäran. Efter att förfrågan har förfallit måste individen vänta 4 dagar innan ny förfrågan.
3. Individen fattar beslut om att gå vidare med sin flytt. Individen kan se detaljerad information, välja vilka försäkringar som ska flyttas, se hur stor flyttavgiften blir samt göra omval. Individen kan välja att flytta alla försäkringar eller bara vissa av dem. Likaså kan hen välja att flytta allt till ett försäkringsbolag eller till olika.
4. Individen får en sammanställning av sina val och avgifterna som kommer att uppstå i samband med flytten visas. Här bekräftas flytten.
5. När flytten bekräftats får individen en notifikation om att kapitalflytten är påbörjad. Individen kan logga in under flyttens gång och se aktuell status och andra flytt detaljer. Hen kan också ångra sin flytt, vilket ska ske inom 10 dagar från det att man bekräftat flytten.
6. Flytten har genomförts och individen får en notifikation om att flytten är klar.

Enligt kollektivavtalet kan individen utföra en ny flytt först 12 månader efter den senaste flytten är utförd.

”Kunden uppmanas att logga in på valcentralen inför besöket hos banken”

Innan individerna besöker sin bank för en rådgivning eller ekonomisk genomgång uppmanas de inte sällan att logga in på valcentralen och begära en sammanställning så att den är framtagen i tid till rådgivningen, vilket innebär att flytten enkelt kan initieras vid själva kundmötet med rådgivaren. Från vår undersökning vet vi att det ofta är just rådgivaren/säljaren som gör själva ansökan åt individen¹⁰.

Enligt uppgift arbetar Pensionsvalet med att lägga till en BankID-signering vid själva flyttansökan för att öka medvetenheten kring flyttarna.

I mars 2024 lämnade kollektivavtalsparterna över tillägg och förändringar i anslutningsavtalen till de anslutna bolagen inom PFA, KAP-KL och AKAP-KR. Dessa kommer att gälla från och med 1 januari 2025. Sedan tidigare har det varit reglerat att försäkringsgivare inte får marknadsföra andra produkter i anslutning till information om försäkringar som arbetstagare kan välja.

¹⁰ KPA Pensions undersökning Varför flytta – rapport maj 2024

Från och med årsskiftet gäller följande tillägg: Försäkringsprodukter som meddelas enligt kommunala tjänstepensionsavtal får inte kombineras eller villkoras med någon form av erbjudanden om pengar, rabatter eller bonus utifrån andra produkter, deltagande i lotterier, helkundserbjudanden eller liknande.¹¹

När detta införs kommer det att bli svårare för aktörer som erbjuder bolån och andra sparprodukter att förpacka tjänstepensionen tillsammans med andra erbjudanden i samband med rådgivning.

”6 av 10 fullföljer inte flytten”

Det är många som begär en sammanställning av sitt kapital som är det första steget för att initiera en flytt via valcentralernas flyttjänst. Knappt hälften av dessa genomför sedan en flytt. De senaste åren har andelen genomförda flyttar legat runt 40 procent.¹²

Varför är det så många som inte fullföljer flytten efter att den har initierats? Vill individen endast få en sammanställning av var tjänstepensionspengarna är placerade? Är processen svår att gå igenom? Det här är ett område där vi önskar djupare förståelse och där vi önskar att valcentralerna bidrar med kunskap och eventuella åtgärder.

Drivkrafter till flytt

För att få en bild av individernas medvetenhet kring flyttar genomförde KPA Pension våren 2024 en enkätundersökning bland de som flyttat sitt premiebestämda kapital från bolaget under det senaste halvåret.¹³ För individerna räcker det inte med att känna till hur flyttprocessen går till, de behöver även förstå skillnaderna mellan de olika erbjudandena för att göra ett medvetet och informerat val. KPA Pension gjorde en liknande undersökning 2021, vilket gör att vi kan följa förändringar på dessa tre år.

I jämförelse med andra undersökningar i branschen har majoriteten, 87 procent av de som flyttat, varit medvetna om att flytten genomförts.

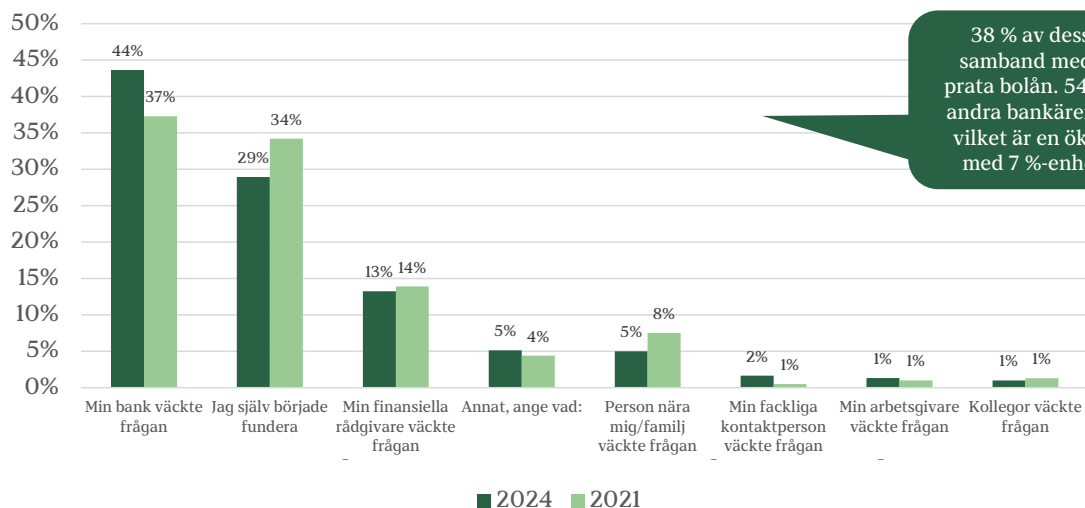
Vad är det då som startar flytten? Den allra vanligaste anledningen är att banken har tagit upp frågan, vilket 44 procent av de individer som flyttat uppger.

¹¹ Ändringar av anslutningsvillkor i de kommunala tjänstepensionsavtalen, 2024-03-26

¹² Pensionsvalet.se

¹³ Undersökningen gjordes våren 2024, vecka 15–17 och totalt svarade 1 073 individer på enkäten. En liknande undersökning gjordes även 2021.

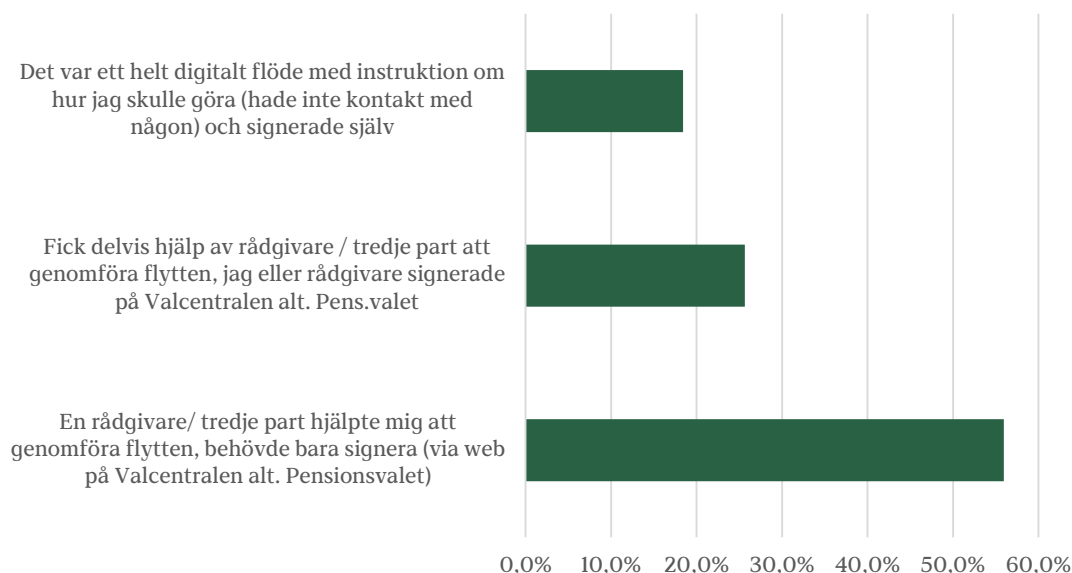
Bland fyra av tio väckte banken frågan om flytt följt av att kunden själv börjat fundera – klar ökning

38 % av dessa i samband med att prata bolån. 54% om andra bankärenden, vilket är en ökning med 7 %-enheter

Det är också banken som i många fall rent handgripligt hjälper till att genomföra flytten via valcentralerna, där 70 procent uppger att de fått så mycket hjälp att de mer eller mindre endast behövt logga in med BankID själv.

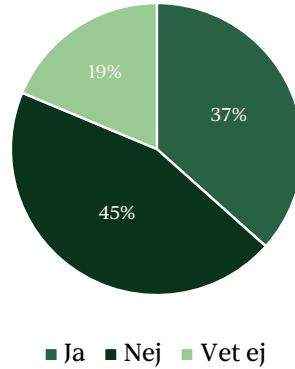
Endast en av fem genomförde flytten själv. Fler än hälften signerade bara med BankId och fick hjälp med allt annat.

Som tidigare nämnts är den övervägande trenden att genomförda flyttar går från traditionella försäkringar till fondförsäkringar. Med andra ord från ett sparande med garanti till ett sparande med högre risk.

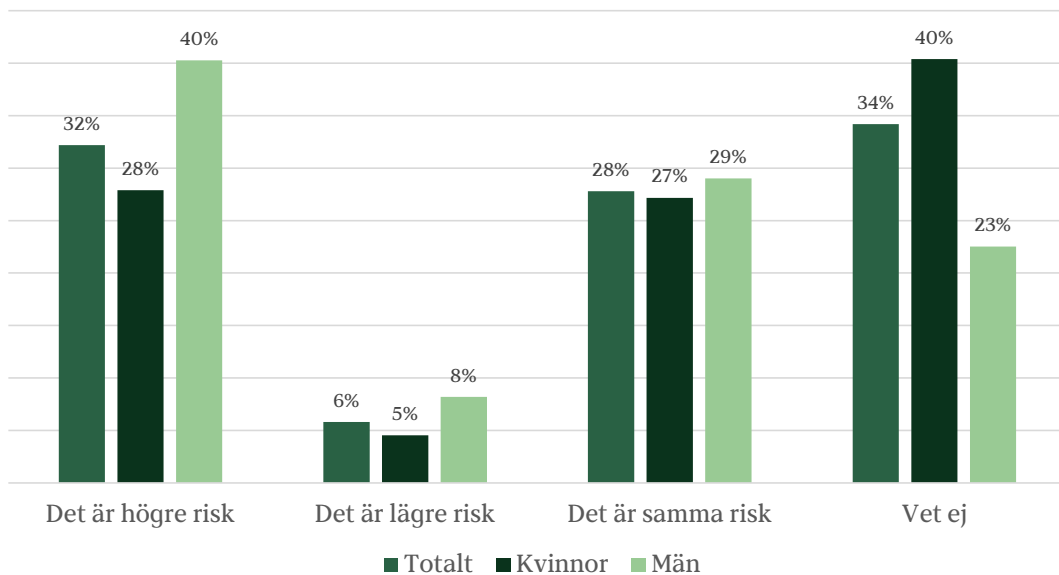
I vår undersökning ser vi att andelen som känner till garantin i det traditionella sparandet har ökat sedan 2021, men det är fortfarande närmare två av tre som inte känner till att det finns en garanti.

Två av tre känner inte till att de haft en garanti – men de som vet har ökat fem procentenheter sedan 2021

Vi ser att kännedomen om risken i de olika sparformerna är låg. 93 procent av flyttarna från KPA Pension går från traditionell försäkring till ett fondsparande utan garanti. Endast en tredjedel uppger att de vet att det är högre risk i det nya sparandet. Sommaren 2024 gick 74 procent av dessa flyttar till någon av de fyra valbara bankerna med fonderbjudande.

Endast var tredje visste att det var högre risk i fondförsäkring och en annan tredjedel var okunnig om risken i det nya sparandet. Kvinnor i högre grad än män

Som förvalsbolag erbjuder KPA Pension den klart lägsta avgiften för traditionell försäkring inom avtalsområdet, och avgifterna för traditionell försäkring har, som tidigare nämnts, en lägre rörlig avgift än fondförsäkring. Av de som flyttat är det endast en av fem som känner till att KPA Pension erbjuder den lägsta avgiften.

Det finns alltså skillnader i erbjudandena, men det är så många som en tredjedel som inte ens jämförde de olika alternativen innan flytten genomfördes, och då spelar garantier och avgifter mindre roll. Resterande grupp, två tredjedelar, uppger att de gjort en jämförelse själva eller fått hjälp att jämföra.

”1 av 3 har inte jämfört alternativen”

Var kan man då hitta jämförelser? Den självklara platsen borde vara någon av valcentralerna där själva flyttprocessen äger rum. Det var lika många, 44 procent, som upp gav att de besökte valcentralen för att söka information i samband med flytten som upp gav att de inte gjorde det.

Av de som besökte valcentralen uppger de allra flesta att det skapade en trygghet i valet som gjordes.

”Jämförelser bidrar till trygga val”

En bidragande orsak till att inte fler besökte valcentralen för att inhämta information kan vara att man inte känner till att den informationen finns där. Av de som besökt valcentralen i samband med flytten upplevde 82 procent en ökad trygghet. Med andra ord fyller valcentralerna en viktig funktion men behöver bli bättre på att nå ut med informationen.

Nu har vi tittat på hur flytten gått till, men en viktig fråga är också varför man flyttat. Det är inte missnöje som är anledningen till flyttarna ut från KPA Pension. Knappt nio (9) procent av de som flyttat upp gav att de var ganska eller mycket missnöjda med KPA Pension.

Den främsta anledningen till att individerna flyttade var att samla sin tjänstepension på ett och samma ställe, att banken rekommenderade flytten och bättre avkastning hos det nya bolaget. Dessa anledningar upp gavs som de primära anledningarna till att genomföra flytten, både 2021 och 2024. Samla allt på ett och samma ställe upp ger så många som 4 av 10 som skäl och den andelen har ökat något sedan 2021 (3,5/10). Anledningar till att flytta som minskat under dessa tre år är att byta sparform och att man fick ett erbjudande att flytta. Detta är intressant eftersom nästan alla flyttar går från traditionell försäkring till fondförsäkring samtidigt som de flesta upp ger att det var banken som väckte frågan om att flytta tjänstepensionen.

Sedan 2021 har viljan att samla ökat, även bättre avkastning och rekommendation från bank

Trots att individerna uppger att de vill samla all tjänstepension på ett och samma ställe blir det inte alltid så på grund av olika regelverk. Som exempel kan nämnas att en del individer inom kommun- och regionsektorn, vid sidan av den premiebestämda pensionen, även kan ha en förmånsbestämd del. Den delen är bestämd i förväg baserad på faktorer som lön och anställningstid och ingår inte i samma flyttflöde som det vi beskriver här och kan således inte flyttas till de premiebestämda alternativen på marknaden. Dessutom är den allmänna pensionen inte heller flyttbar. Det finns ett ställe där individen kan få en överblick över samtliga delar i pensionen oavsett vem som förvaltar den och det är hos branschgemensamma minPension.se.

Sammanfattning

Avslutningsvis ger vi en kort sammanfattning av rapporten tillsammans med förslag på hur vi kan förbättra flyttmarknaden i syfte att öka förutsättningarna för medvetna val kring tjänstepensionen.

- **Ökad flyttaktivitet:** Flyttvolymerna har ökat betydligt de senaste åren, med en markant ökning mellan 2022 och 2024. Bankerna har fått större incitament att locka till sig kunderna när premievolymer ökar, bland annat till följd av det uppdaterade pensionsavtalet AKAP-KR för anställda inom kommun- och regionsektorn.
- **Kundmedvetenhet:** Många saknar tillräckliga kunskaper om skillnaderna mellan traditionell försäkring och fondförsäkring, särskilt när det kommer till garanti, risk och avgifter. Nästan alla flyttar går från en traditionell försäkring till en fondförsäkring, vilket innebär att man byter från en tryggare sparform till en sparform med högre risk och dessutom till högre kostnad. Skillnaden i avkastning mellan sparformerna minskar när traditionell försäkring generationsanpassas, vilket innebär högre risk i början av spartiden. 6 av 10 minns inte eller svarar fel på frågan om vilken försäkringsform de valt. *Detta visar hur viktigt det är att vi som pensionsbolag tillhandahåller bra och tydlig information om skillnaderna mellan sparformerna. Denna information behöver också vara tillgänglig hos valcentraler och övriga aktörer.*
- **Individens drivkrafter:** Våra undersökningar visar att flyttarna inte beror på ett missnöje med KPA Pension. I stället handlar det om möjligheten att "samla allt på ett ställe" hos banken eller att man lockas av högre avkastning med en fondförsäkring. *minPension uppfyller individens uttryckta önskemål om att samla allt på ett ställe. För att möta detta behov bör aktörerna förbättra integrationen med minPensions information men också bidra till en ökad kännedom om tjänsten.*
- **Bankernas roll:** Bankerna har ett stort inflytande över individen. När de får högre premier ökar bankernas incitament att få dem att flytta sin tjänstepension. *Banken har ett stort ansvar i att ge individen tillräckligt med information för att de ska kunna göra välgrundade val. Vår undersökning visar att aktörerna som driver flyttar inte gjort individen medveten och informerad om skillnaden i erbjudandena. Här önskar vi att ansvaret hos alla aktörer sträcker sig längre.*
- **Reglering och transparens:** De regler som förbjuder kombinationer av tjänstepensionserbjudanden med andra produkter kan bidra till att göra marknaden mer transparent och rättvis. *Anslutningsreglerna har setts över i syfte att säkerställa att tjänstepensionen inte kombineras eller villkoras med andra erbjudanden. Krav bör ställas på att individen själv ska vara delaktig i flyttprocessen och själv bekräfta flytten med BankID för att minska risken för omedvetna flyttar. Här tror vi att valcentralerna kan spela en viktig roll i informationsgivandet.*

KPA Pension är det ledande pensionsbolaget inom kommunsektorn. Sedan starten 1922 har vi erbjudit våra kunder konkurrenskraftiga pensions- och försäkringslösningar. KPA Pension är också pensionsbolaget som tänker ett steg längre. Vi vill ge våra kunder en trygg pension i en hållbar värld och tar därför ett aktivt samhällsansvar.

KPA Pension har idag hand om pensionen åt två miljoner anställda och tidigare anställda inom kommun, region, kommunalförbund, kommunförbund och kommunala företag.

Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Regioner.